

Türk Ticaret Kanunu'na göre haksız rekabet - II

Rekabet etmek ticaretin doğasında vardır. Ancak rekabetin sınırları, hangi fiillerin haksız rekabet oluşturduğu bilinmelidir ki tacir hem bu fiilleri gerçekleştirmekten uzak dursun hem de kendisine karşı bu fiiller gerçekleştirilirse hakkını arayabileceğini bilsin. Bu yazımızda Türk Ticaret Kanununun haksız rekabete ilişkin hükümlerinin bir kısmını işlemeye çalışacağız.

Bir önceki çalışmamızda haksız rekabetin tanımı ve içeriği ile ilgili kanun hükümlerini işlemiş ve özetle haksız rekabet oluşturabilecek durumları izah etmiştik.

Pratikte, ticari hayatımızda istenmeyen bu

durumların ortaya çıkması halinde ise önemli olan husus ne yapabileceğimize ilişkindir. Bu çalışmamızda da haksız rekabet durumunun oluşması halinde neler yapılabileceği, hukuki sorumluluk gibi devam eden bazı hükümleri incelemeye çalışacağız.

Türk Ticaret Kanununun 56 ve devamı maddeleri incelendiğinde sorumluluk ve müeyyidelerle ilişkin hükümler olduğu görülmektedir. 56. Madde hangi davaların kimler tarafından açılacağını belirlemektedir. Öncelikle madde içeriğinde davayı açabile-

cek kişilerin belirlenmesinde -haksız rekabet nedeniyle müşterileri, kredisi, mesleki itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatları zarar gören veya böyle bir tehlike ile karşılaşabilecek kimse – şeklinde bir belirleme yapılarak tanım son derece geniş tutulmaya

çalışılmıştır. Sadece zarar ve zararın ispatı şeklinde bir belirleme yapılmamış aksine mesleki itibar gibi doğrudan ticari defter ve kayıtlar ile tespit edilemeyen unsurların zedelenmesi yanında "diğer ekonomik menfaat" şeklindeki belirleme ile de durum geniş tutulmaya çalışılmış ve sadece zararın gerçekleşmesi değil ileride böyle bir tehlike ile karşılaşma imkanının mevcudiyeti dahi davacılık sıfatı için yeterli görülmüştür. Gelişen ve değişen dünyamızda her an piyasadaki enstrümanların farklılaşabildiği, bugün öngöremediğimiz bazı hususların kısa süre sonra piyasayı yakından ilgilendiren gerçekler olarak karşımıza çıkması durumu özellikle son 20 yılın bir gerçeğidir. Buradan hareketle kanun koyucunun tanımlamayı geniş belirlemeye çalışması kanaatimce gerçek piyasa şartlarına uygun olmuştur.

Kanun maddesi açıkça fiil ile muhatap olanın hangi haklara sahip olduğunu saymaktadır. Buna göre;

HAKSIZ REKABETE MARUZ KALAN KİMSE NELER İSTEYEBİLİR?

"MADDE 56- (1) Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse;

a) Fiilin haksız olup olmadığının tespitini,

b) Haksız rekabetin men'ini,

c) Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını,

d) Kusur varsa zarar ve zıyanın tazminini,

e) Türk Borçlar Kanununun 58 inci maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini,

isteyebilir. Davacı lehine ve (d) bendi hükmünce tazminat olarak hâkim, haksız rekabet sonucunda davalının elde etmesi mümkün görülen menfaatin karşılığına da karar verebilir.

(2) Ekonomik çıkarları zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek müşteriler de birinci fıkradaki davaları açabilirler, ancak araçların ve malların imhasını isteyemezler.

(3) Ticaret ve sanayi odaları, esnaf odaları, borsa ve tüzüklerine göre üyelerinin ekonomik menfaatlerini korumaya yetkili bulunan diğer meslekî ve ekonomik birlikler ile tüzüklerine göre tüketicilerin ekonomik menfaatlerini koruyan sivil toplum kuruluşlarıyla kamusal nitelikteki kurumlar da birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davaları açabilirler.

(4) Bir kimse aleyhine birinci fıkranın (b) ve (c) bentleri gereğince veril-

miş olan hüküm, haksız rekabete konu malları, doğrudan veya dolaylı bir şekilde ondan ticari amaçla elde etmiş olan kişiler hakkında da icra olunur."

AYRICA KANUN KOYUCU MÜSTAKİL BİR MADDE İLE İŞVERENLERİN ÇALIŞANLARIN FİİLLERİNDEN SORUMLU OLDUKLARINI DA BELİRLEMİŞTİR

II - Çalıştırmanın sorumluluğu

MADDE 57- (1) Haksız rekabet fiili, hizmetlerini veya işlerini gördükleri sırada çalışanlar veya işçiler tarafından işlenmiş olursa, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı davalar, çalıştıranlara karşı da açılabilir.

(2) 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde yazılı davalar

“

Davayı açabilecek kişilerin belirlenmesinde -haksız rekabet nede- niyle müşterileri, kredisi, mesleki itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatları zarar gören veya böyle bir tehlike ile karşılaşabilecek kimse - şeklinde bir belirleme yapılarak tanım son derece geniş tutulmaya çalışılmıştır”

Avukat Volkan Erel

hakkında Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

HAKSIZ REKABETLE KARŞILAŞILDIĞINDA NE KADAR SÜRE İÇİNDE DAVA AÇMALI?

Haksız rekabet ile karşı karşıya kaldığımızda neler yapılabileceğini belirledik. Ne kadar süre içinde fiile karşı bir dava açıp açmama kararı vermeme gerektiği hususuna değinirsek; Dava zaman aşımı kanununun 60. Maddesinde bir ve üç yıl olarak belirlenmiştir. Kısaca izah etmeye çalışırsak, dava açmaya hakkı olanın bu durumu öğrenmesinden itibaren bir yıl içinde dava hakkını kullanması gerekir. Ancak fiilin gerçekleşmesi tarihinden itibaren de 3 yıl geçmemiş olmalıdır. Yani siz haksız rekabet oluşturan durumu öğrendiğinizde 3 yıldan fazla bir süre geçmiş durumda ise dava hakkınız zaman aşımına uğramış

olacaktır. Bu durumun istisnası fiilin aynı zamanda Türk Ceza kanununa göre daha uzun süreli bir zaman aşımına tabi suç oluşturması halidir. Bu halde uzun ceza zaman aşımı hukuk davasında da uygulanacaktır.

Günümüzde davaların ne yazık ki bir hayli uzun sürdüğü bir gerçektir. Yargılamada geçecek sürenin haksız rekabete uğrayan davacı bakımından tahammül edilemez olması muhtemel olup kanun koyucu bu durumun önüne geçmek için hangi hususlarda dava sonunu beklemeksizin nasıl tedbirler alınabileceğine ilişkin müstakil bir kanun maddesi düzenlemiştir. Buna göre kanunun 61. Maddesi şöyledir.

VI - İHTİYATİ TEDBİRLER

MADDE 61- (1) Dava açma hakkını haiz bulunan kimsenin talebi üzerine mahkeme, mevcut duru-

mun olduğu gibi korunmasına, 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde öngörüldüğü gibi haksız rekabet sonucu oluşan maddi durumun ortadan kaldırılmasına, haksız rekabetin önlenmesine ve yanlış veya yanıltıcı beyanların düzeltilmesine ve diğer tedbirlere, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ihtiyati tedbir hakkındaki hükümlerine göre karar verebilir.

(2) Ayrıca, hak sahibinin yetkilerine tecavüz oluşturmaya hâlinde cezayı gerektiren haksız rekabet konusu mallara, ithalat veya ihracat sırasında hak sahibinin talebi üzerine, gümrük idareleri tarafından ihtiyati tedbir niteliğinde el konulabilir.

(3) El koyma ile ilgili uygulama bu konudaki mevzuata tabidir.

(4) Gümrük idarelerindeki tedbir veya el koyma kararının tebliğinden itibaren on gün içinde, esas

hakkında ilgili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa idarenin el koyma kararı ortadan kalkar.

Ticaret kanununun 54 ve 63. Maddeleri arasında işlenen haksız rekabet konusuna ilişkin bazı ana unsurları böylece belirlemiş olduk. Çalışmamızda yer almayan konuya ilişkin diğer maddelerinde incelenmesinin faydalı olacağını düşünmekteyim. Sonuç itibarıyla hepimize tatlı rekabetin olduğu bir piyasa temennisi ile hayırlı işler diler, tekrar size hitap edebilme imkanını sağladıkları için tüm çsd ailesine teşekkür ederim.

“

Yargılamada geçecek sürenin haksız rekabete uğrayan davacı bakımından tahammül edilemez olması muhtemel olup kanun koyucu bu durumun önüne geçmek için hangi hususlarda dava sonunu beklemeksizin nasıl tedbirler alınabileceğine ilişkin müstakil bir kanun maddesi düzenlemiştir”

